

STEFFEN, RICHARD, MAJ-LENA

Svenska sagböcker : efter berättarnes egna uppteckningar. : D. 1 : Gamla Maj-Lenas sagor : utgifna af Richard Steffen.

Bonnier
1902

EOD - Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 12 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400- till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
 - Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
 - *Sök:** Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
 - *Klipp & klistra:** Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).
- *Ej tillgängligt i varje e-bok.

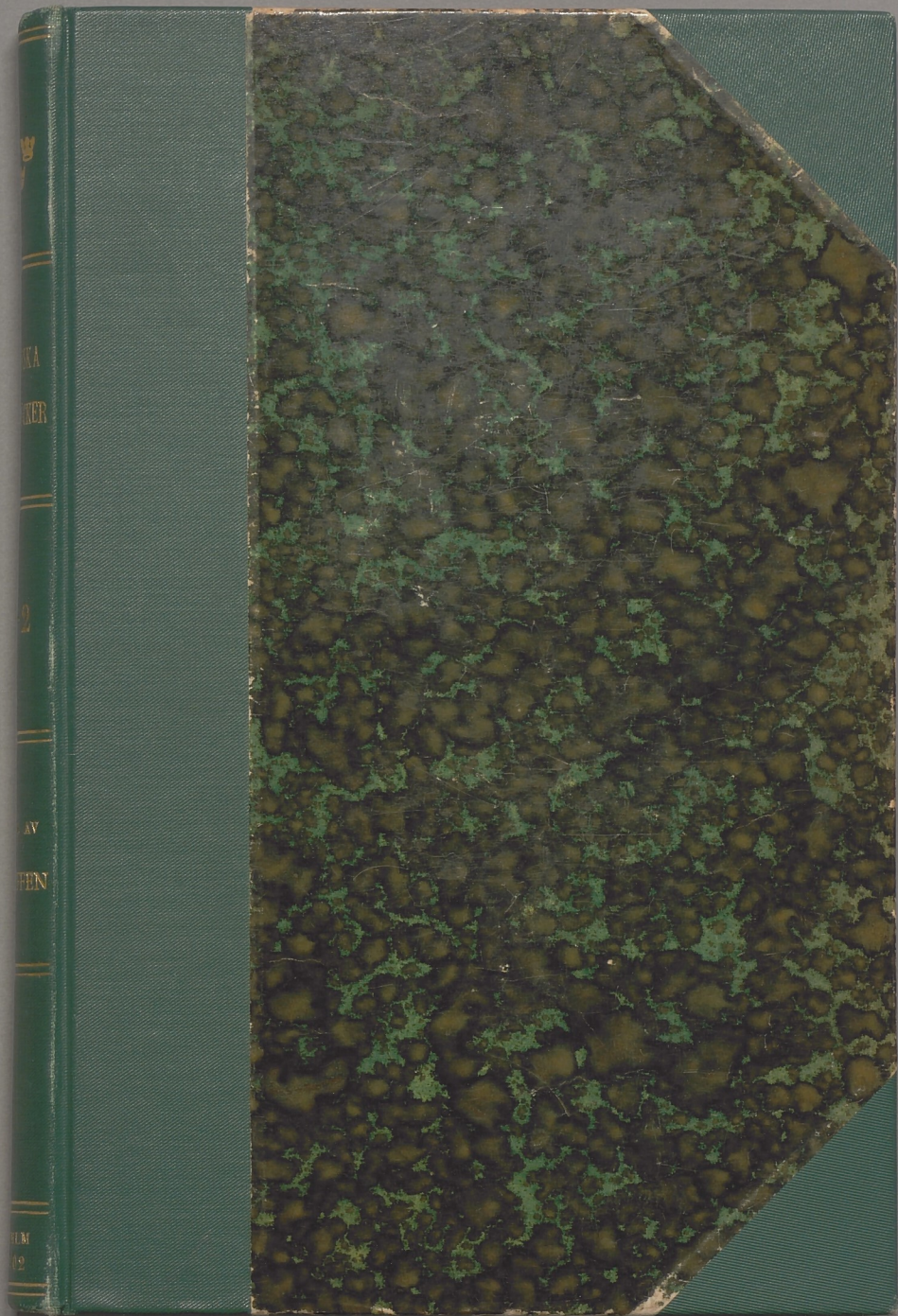
Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken.

- Villkor för användning: <https://books2ebooks.eu/csp/sv/nls/sv/agb.html>

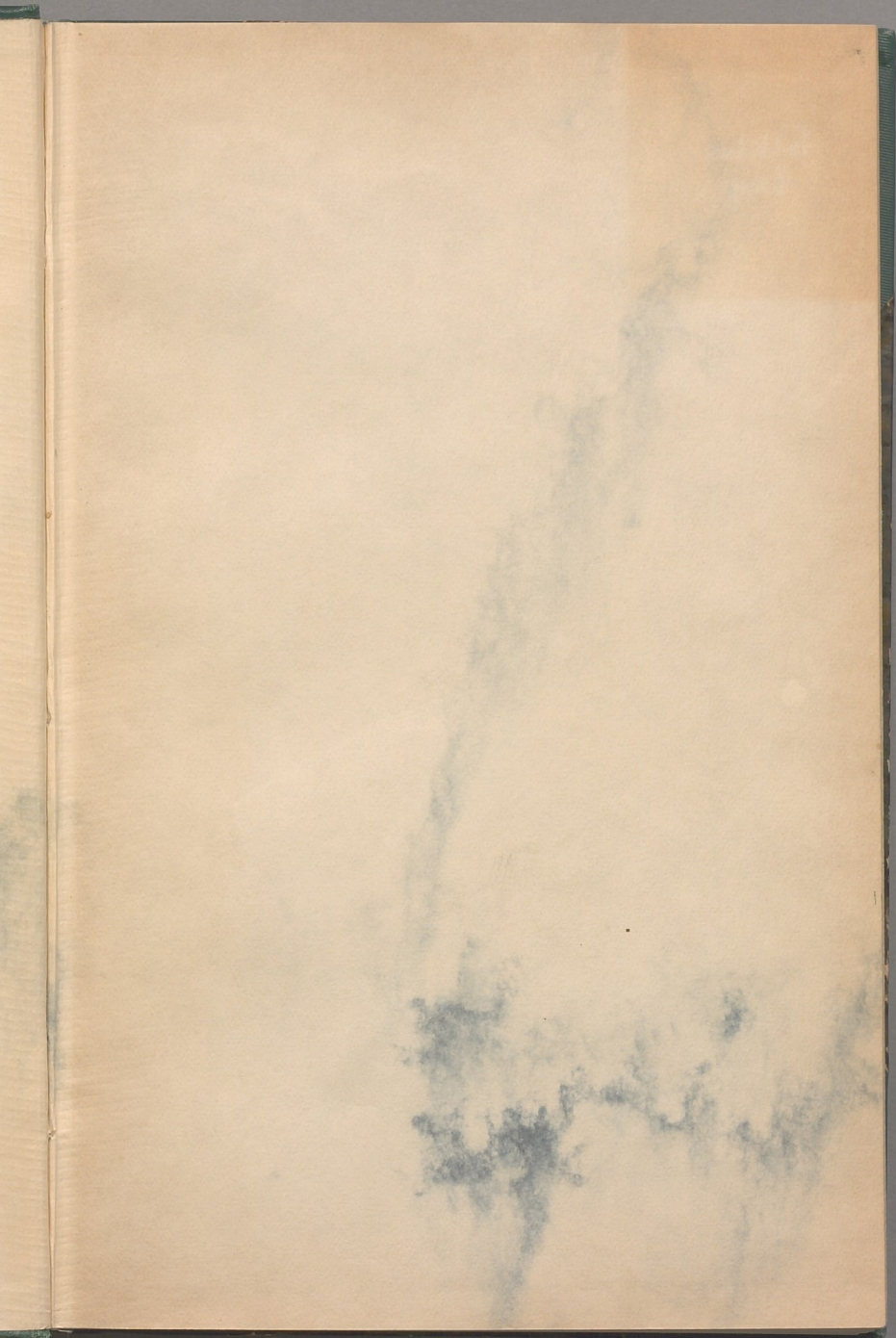
Fler e-böcker

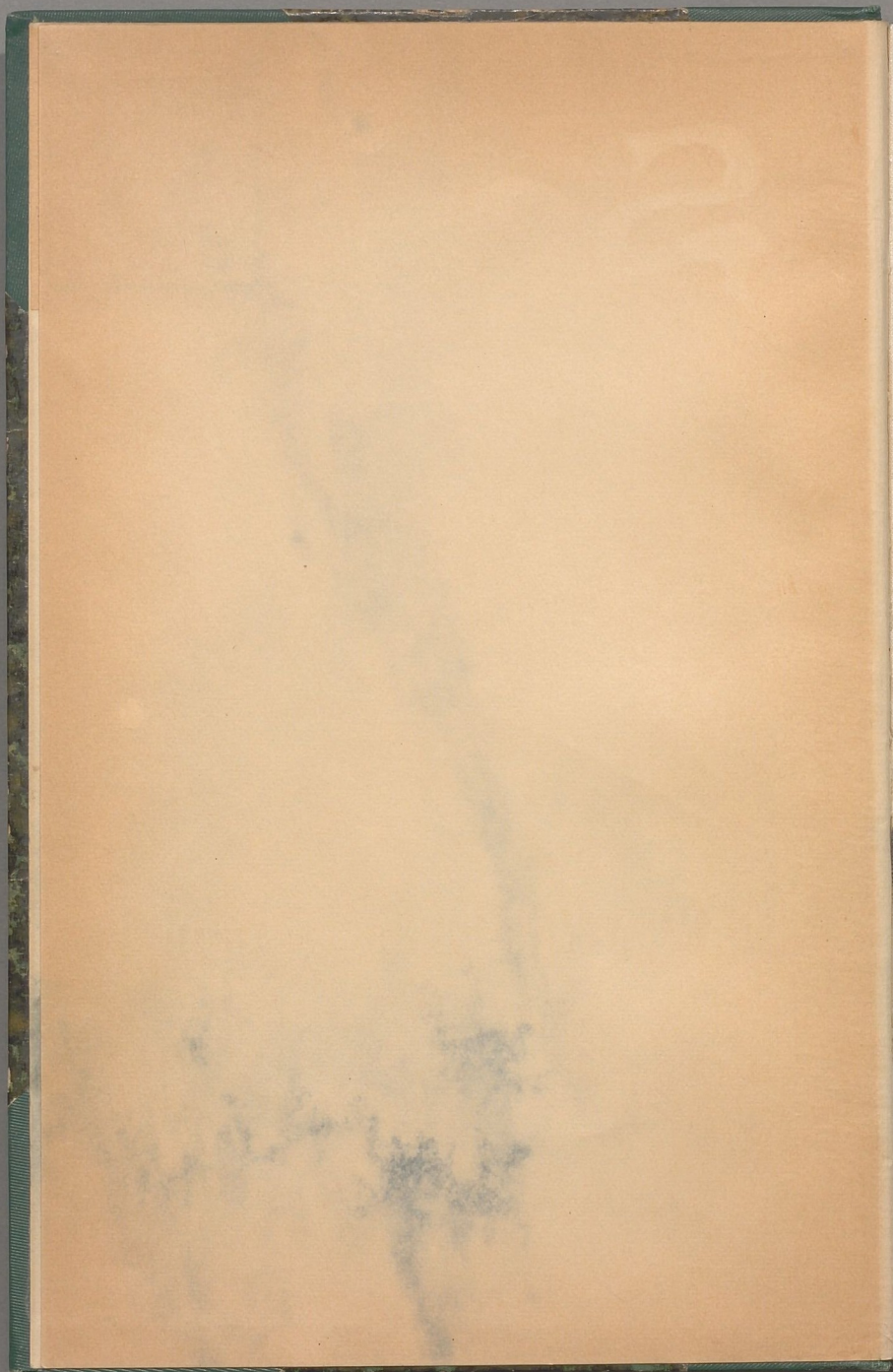
Redan nu erbjuder 40 bibliotek från 12 europeiska länder denna service. Sök böcker tillgängliga för den här tjänsten: <https://search.books2ebooks.eu>
Mer information finns tillgängliga via <https://books2ebooks.eu> boken.

Kungl. Biblioteket
STOCKHOLM

Folkliitt
Sag.

Svenska SAGBÖCKER.

EFTER BERÄTTARNES EGNA UPPTECKNINGAR

UTGIFNA AF

RICHARD STEFFEN

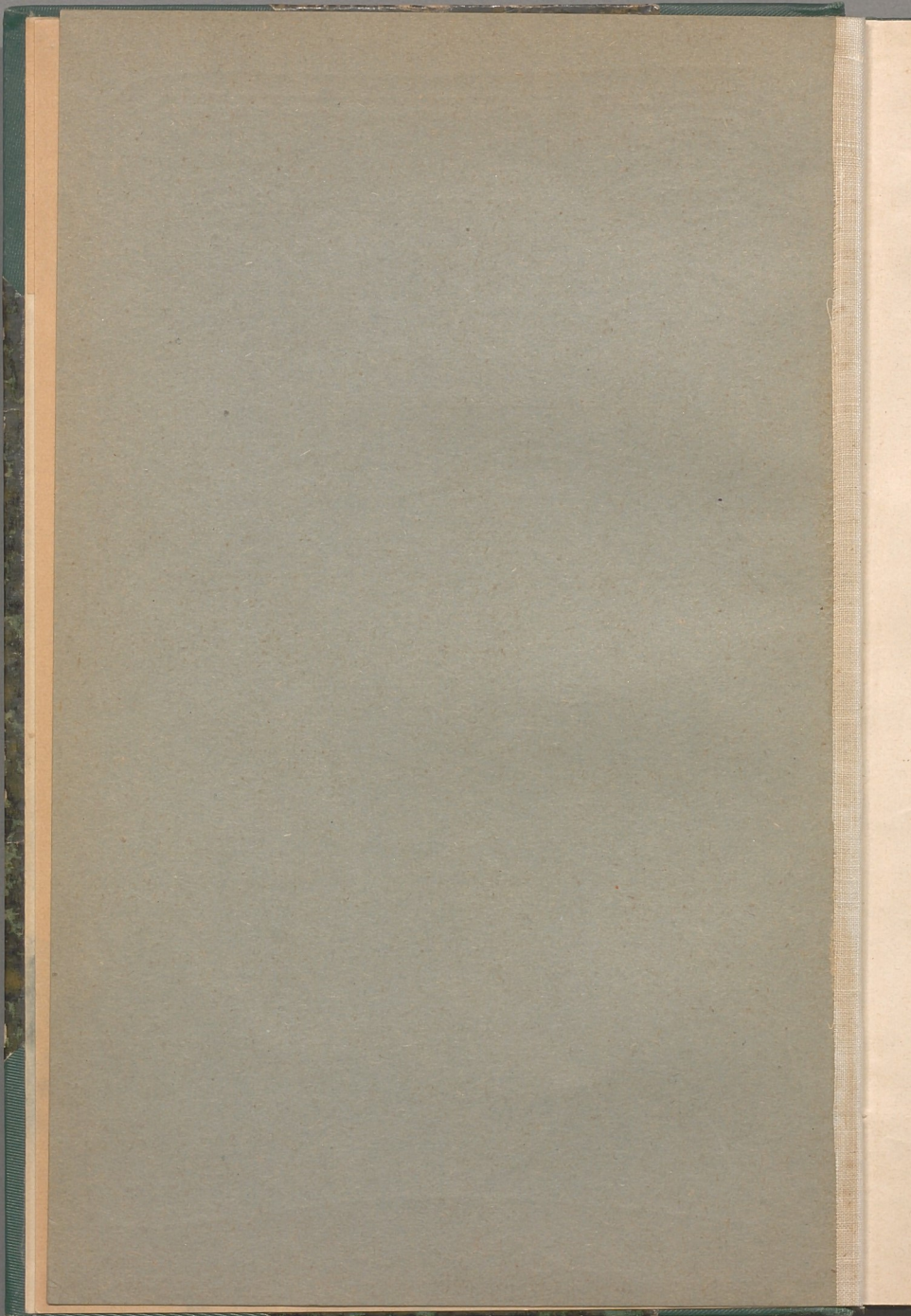
1.

GAMLA MAJ-LENAS SAGOR

STOCKHOLM. ALBERT BONNIERS FÖRLAG. 1902.

Pris 75 öre.

SVENSKA SAGBÖCKER

EFTER BERÄTTARNES EGNA UPPTECKNINGAR

UTGIFNA

AF

RICHARD STEFFEN

1.

GAMLA MAJ-LENAS SAGOR

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1902

Inledning.

Den serie af svenska folksagor, hvilkas tvenne första häften härmed samtidigt utsändas, är hittills ensam i sitt slag icke blott i vår litteratur utan, så vidt utgifvarens erfarenhet sträcker sig, äfven i främmande länders. Det nya i denna samling är, att sagorna skola återgifvas i de folkliga *berättarnes egna skriftliga uppteckningar*.

I hittills utgifna sagosamlingar har det alltid varit bildade personer, som upptecknat hvad de hört i högre eller lägre kretsar. Det sätt, på hvilket uppteckningarna skett, ha i öfrigt varit växlande. Än hafva blott hufvuddragen i händelsernas gång bibehållits och språket fullkomligt ombildats, än har man medvetet eftersträfvat det karakteristiska, så att säga koncentrerat såväl den folkliga sagostämningen som det folkliga språket och i möjligaste mån skärpt egendomligheterna hos desamma; eller har man slutligen bemödat sig om att så korrekt och ordagrant, man kunnat, återge sagoberättarens egna ord. Det säger sig själf, att detta utan stenografisk uppteckning näppeligen fullt kan lyckas. Alltid kommer upptecknarens egen bild-

ningsståndpunkt och hans mening om, hur sagan *bör* vara, i någon mån att spela in i hans uppfattning.

Med det största erkännande åt värdet i föregående utgifningsätt, hvilka ur litterär synpunkt hafva sina särskilda stora företräden, torde den metod, som här skall användas, kunna försvara sin plats vid sidan af de öfriga. Den som sätter värde på sagornas oblandade folklighet, han erhåller här sådana, hvilkas äkthet är fullt autentisk.

Visserligen skulle någon kunna anmärka, att hvad en olärd person skrifver kanske ej blir alldeles desamma, som hvad han muntligen förtäljer, och att det skrifna ordet kommer att sakna något af det lif, som utmärker det framsagda. Ehuru en sådan invändning kan äga spår af berättigande, tror utgifvaren dock icke, att något väsentligt af egendomligheterna gått förloradt genom berättarens egen uppskrifning. I alla sådana sagor, utgifvaren sett, är naiviteten ett genomgående drag. Skrifvaren tecknar alltid de skildrade personernas tankar och handlingar efter sina egna åskådningar och sin egen lifserfarenhet. I dessa sagor framträda här och där bilder af vårt lands natur och folkklif återgifna med den säkerhet, som endast den kan äga, hvilken icke känner något annat. Vi möta naturligtvis icke några utförliga skildringar — sådana träffas aldrig i folkdiktningen — utan endast så mycket, som enligt skrifvarens åsikt är nödvändigt för situationens klagörande. Det är på sin höjd sådana små tafvor som denna (ur häft. 2, sid. 19):

»En gammal käring stod ned vid bäcken, som inte var långt från hennes lilla stuga, och tvättar kläder. Kom till henne två raska karlar, bådo henne visa sig vägen igenom skogen, hvarpå käringen svarar, hon

inte kan och inte har tid, ej heller knappt själf råkar (hittar). »Men gån öfver bäcken här och emot stättan. Därnere är min son Pelle, han höres hugga ända hit; säg, jag sade, han skall följa eder genom skogen.» Är icke detta en tillräckligt tydlig bild af ett svenskt landskap?

Den, som söker nationella drag i sagorna, skall sålunda finna dem här, ty det nationella i dessa alster består uteslutande i de snart sagdt i alla länder kända händelsernas anpassande efter berättarens egna kulturförhållanden. Då nu den tid, på hvilken dessa sagor upptecknats, i allmänhet ligger omkring femtio år tillbaka, så har ej heller de sista årtiondenas med svindlande fart verksamma nivellering hunnit utplåna tonens ursprunglighet. På det sätt, de här framläggas, böra de därför få ett särskildt värde såsom kulturella dokument i fråga om folkets föreställningar, psykologiska egenheter och hela andliga nivå.

För öfrigt träffas naturligtvis äfven här olika författarindividualiteter. Den ene berättar kort och koncist, den andre långt och utförligt, en är alltigenom drastisk och naiv, en annan bemödar sig mera om att träffa en litterär ton. För att de olika författarpersonligheterna skola skarpare kunna hållas skilda från hvarandra, kommer hvar och en att få sitt särskilda häfte, uppkalladt efter berättaren. Upptecknarna utgöras icke enbart af personer ur böndernas led, utan äfven andra samhällsklasser skola representeras. Hufvudsaken blir, att det ej är en professionell upptecknare, som skrifer, utan den ursprungliga berättaren eller en person på hans ståndpunkt.

Texten återger utan försök till förbättring denne mer eller mindre skrifkunnige persons ord och vänd-

ningar i all deras syntaktiska ofullkomlighet. Det enda undantaget härifrån består däri, att vissa manliga uppvecklare af ren naivitet stundom komma med allt för plumpa ord, som ej kunna upprepas för mera känsliga öron. På sådana dock ej synnerligen talrika ställen måste en uteslutning eller omskrifning ske, hvilken då alltid omnämnes. För öfrigt består förändringarna blott däri, att stafningen, som på vissa håll är synnerligen ofullkomlig, normaliserats så, att de af skrifvaren *åsyftade* formerna och ljuden återgifvas enligt vanliga rättskrifningsregler. Om nedskrifvaren till exempel stafvar »ljup» eller »jup», så betyder detta ingenting annat än det ord, som enligt gängse principer stafvas »djup». Men skulle han skrifva »sättja» för »sätta» eller »vell» för »vill», så återgifvas de förra formerna, »sättja» och »vell», emedan det tydligen är ett annat uttal, som genom denna skrifning markeras.

I de här utgifna samlingarna komma likväl dylika provinsiella former att spela en ganska underordnad roll, ty då en person ur allmogeklassen skrifer, ja i någon mån äfven när han berättar eller sjunger, eftersträfvat han vanligen riksspråkets former och uttal, ehuru detta naturligtvis endast ofullkomligt lyckas.

Örebro i februari 1902.

Richard Steffen.

GAMLA MAJ-LENAS SAGOR

UR MINNET UPPTECKNADE

AF

CHARLOTTE ROSVALL

vid 73 års ålder.

Efterföljande sagor finnas bevarade såsom handskrift på biblioteket i Linköping och utgöra ett litet anspråkslöst häfte i kvart-format med gulnadt papper. Den som nedskrifvit sagorna var, enligt hvad bibliotekarien Segersteen välvilligt upplyst, dotter till en kyrkoherde i Hägersta församling söder om Linköping, hvilken dog 1828. I hans hus fanns en gammal piga, som brukade berätta sagor, då kvinnfolken om kvällarna samlades kring spiseln med sina spinnrockar. Det är hennes sagor, som långt efteråt upptecknats af Charlotte Rosvall, numera för länge sedan afliden. Hennes stil och stafningssätt, hvilket senare normaliserats med de allmänna grunderna för utgifningen, vittna om, att hennes skolbildning efter våra kraf varit bristfällig. Hon eftersträfvat tydligen ett riktigt uttryckssätt i enlighet med riksspråkets fordringar. De provinsialismer och talspråksformer, som förekomma, äro därför ofrivilliga. Upptecknerskan kan sålunda säkerligen anses hafva i det hela stått på samma nivå som den ursprungliga berätterskan.

Kung Trastnäbb.¹

Det var en gång en kung, som hade en doter, som va så vacker, så hennes like fanns inte i sju kungariken. Men ho va så stursk och högfärdig å gjorde narr å alle andre, som inte va så vackre, som ho var. Å sine hoffrökner kalte ho aldrig annat än »fulingen» å »fattiglappen», å alle friare som kom gjorde ho narr å och ga dem öknamn.

Så kom där en så snäll kung långt ifrå å friade te'na, men hon gjorde narr å honom och kalt'en för »kung Trastnäbb». Så reste han sin väg, å prinsessas far sa åt'na, att »nu vill jag inte ha dej hemma längre, för inget vill du göra, och illaker ä du, så den förste, som kommer och friar, får dej, det blir säkert.» »Ja, det får vi väl si,» sa prinsessan.

¹ Denna urgamla saga finnes i en mycket likartad form tryckt i »Julläsning för barn», utgifven af H. Reuter Dahl 1838. Men då sagan i den sistnämnda versionen är öfversatt från Grimms tyska sagosamling, är detta ej fallet med den här publicerade, hvilken äger vissa gamla, äkta drag, som saknas såväl i Reuter Dahls öfversättning som i dennas tyska original.

När det nu varit ett par dagar, kom det en gubbe och stannade utanför slottet, å han hade en liten häst å en fiol och började spela. Å kungen å prinsessan å hela hofvet kom och hörde på. När han hade slutat, ba kungen, att han skulle komma opp, så han fick tala ve honom. När han kom, så frågte kungen, hvad han skulle ha, för att han hade spelt så vackert för dem. »Jo,» sa gubben, »inte mer och inte mindre än kungens doter te hustru.» »Ja, det ska du visst få,» sa kungen. »Ska ja, som ä så vacker å har haft så många fine å rare kungar te friare, nu bli hustru te den där,» sa prinsessa. »Ja, de ska du,» sa kungen, »för ja ger dig hvarken kläder eller äta härefter.» Och då fick ho lof följa med gubben, å så fick ho sätta sej å rida på hästen, å gubben gick breve med fiolen.

Så kom di te en stor skog. Då sa gubben: »Nu ska du stige å!» Och när ho hade stigit å, tog gubben en bössa å sköt ihäl hästen. Då sa prinsessa: »Å du tokig, som skjuter hästen; hva ska jag då rida på?» »Jo,» sa gubben, »det är inte nog, att du inte får rida, utan du ska också bära salen».¹ »Ska jag, som är en så fin och vacker prinsessa, bära salen, nej, det sker då inte!» skrek hon. »Ta du på stunna å bär salen,» sa gubben, »annars går ja åt skogen ätter ett hjörkris å koransar dej, så du aldrig glömmert,» sa gubben. Å ho ble så rädd, så ho spräng opp och to salen på ryggen.

Så gick di bå länge å väl å kom te en ann skog, som va så vacker. Då sa hon: »Får ja hvila mej lite?» »Ja, gör det,» sa han. Så satt ho sej. Då sa hon:

¹ Sadeln.

»Ack, hvems ä denne sköne skog?» —
 »Det är kung Trastnääbs, det vet du nog!
 Hade te man honom ta du förstätt,
 så hade med honom du skogen fått.»

Då tog gubben sin fiol och började spela:

Lulli å li, å lulli å li,
 lulli å li, å lulli å li,
 å lulli.

»Opp me dej å bär salen!»

Å så gick di ett stycke. Så kom di te en äng.
 Då ba hon: »Får ja hvila mej lite?» »Ja, gör de,»
 sa gubben. Då sa hon:

»Ack, hvems är denna sköna äng?» —
 »Det är kung Trastnääbs, han är ej sträng.
 Hade te man honom ta du förstätt,
 så hade med honom du ängen fått.»

Å så spelte gubben:

Lulli å li, å lulli å li,
 lulli å li, å lulli å li,
 å lulli.

»Opp me dej å bär salen!»

Så kom di te en stor stad. Så ba hon te få
 hvila lite. »Ja, gör det,» sa gubben. Då sa hon:

»Ack, hvems är denna sköna stad?» —
 »Det är kung Trastnääbs, han är så glad.
 Hade te man honom ta du förstätt,
 så hade med honom du staden fått.»

Och så spelte gubben:

Lulli å li, å lulli å li,
lulli å li, å lulli å li,
å lulli.

»Opp me dej å bår salen!»

Så gick di lite. Så kom di te ett stort slott. Då ba hon te få hvile lite och satte sej på trappen, för då va ho riktigt uttröttad. Så sa hon:

»Ack, hvems är detta granna slott?» —

»Det är kung Trastnåbbs, han mår så godt.

Hade till man honom ta du förstått,
så hade med honom du slottet fått.»

Och så spelte gubben:

Lulli å li, å lulli å li,
lulli å li, å lulli å li.
å lulli.

Då slog gubben fiolen i gatan, så han gick i tusen betar. Då sa prinsessan: »Å du förskräcklig, som slår sönnar fiolen? Hva ska vi då lefve å, när du inte får nått för du spelar?» »Ja,» sa gubben, »nu har jag så länge födt dej, så nu är det inte för mycke, om du föder mej. Någet måtte du väl duge te; gå in, så kanske du kan få någon tjänst!» »Ack, hvad ska jag få för tjänst, som inget har villat göre, för jag tyckte ja va så vacker, så ja inte behöfde't.» »Ja, gå du,» sa gubben, »ja ska hyre mej en liten kammarer i porten. Dit får du komma om kvälla med hvad du tjänt dej om dan.» Då geck hon in i slottet å ba te få tjänst. »Ja,» sa hofmästarn, »du ser inte ut te duga te annat än trappsoperska och diskerska.

Å här har du ett band å två kruker. Dem får du trä på bannet och knyta en i hvar sida, och där får du lägga alla sill- å köttbitar, som kommer ut på tallrikarna i den ene, å i den andre får du tömme alle mjölkttära å soppslicka. Nätt mer gör du inte skäl för.»

När kvällen kom, gick hon in i den lille portkammaren. Då lå gubben. »Här är det ja förtjänt,» sa hon. »Tömm'et i skåpet å lägg dej,» sa gubben. Om morron fick ho lof å gå så bittia¹ å sopa trappera, så gubben sof. Så gick det i många dar, och hennes kläder började vara så trasiga å paltiga, för ho hade inga fått, sen ho blef gift med gubben. Då kom hofmästarn in i köket å sa, att kungen hade befallt, att alla tjänarna skulle komma opp i store salen. »Ack, ja kan inte komma, som sir så ut!» »Jo, det är du tvungen te,» sa han, »annars blir du bortkörd.» Hon ställde sig bakom alla de andre. I salen var så grant; där stog en tron, klädd med rödt sammet med guldfranser, å på den satt kung Trastnäbb, å breve stog en klädd med blått sammet och silfverfranser, men den va tom. »Ack,» tänkte prinsessa, »om ja inte vatt så högmodig å stygg, hade jag kunnet suttit som drottning i stället för te stå här.» Så såg hon många å sine förre hoffrökner, som satt där så fina, å kungen gick å talte med lite hvar.

Så skulle di börja dansa, å då gick kungen rakt te prinsessa och sa, att han ville dansa me henne. Och hon fick lof å gå med. Å när de dansat ett hvarf, tog han en knif å skar å bannet, så krukera trilla i golfvet, å mjölken börja rinna, och sillbita å ostkantera sam i kring, å alla begynte peka finger åt'na å

¹ Bittida.

skratta. Då bad hon så gerna, att hon skulle få gå ut å ba kungen förlåta'na, för hon hade förr gjort narr å honom. Hon visste nog nu, hur stygg ho varit. Då sa kungen: »Om du ångrar dej, så vill jag förlåta dej och låta dej bli min drottning.» »Ack, herr kung,» sa hon, »det går inte an, jag är gift med en gammal gubbe, som bor i portkammaren, och honom vill jag bli trogen; annars gjorde jag ju för illa.» Då sa kungen: »Nu sir jag, att du har blitt beskedlig, och därför vill jag tala om för dej, att det är jag, som är gubben. Din far å jag hade kommet öfverens att bota dej för ditt högmod, och nu ä du min drottning.» Och så lät han klä henne i kungaskrud, och hon ba alla förlåta sej och ble så snäll.

Och alla deras undersåter mår bra,

bygger ho
å lapper sko
å måler barn med skäpper.¹

¹ Mäter barn skäpptals.

Röfvarn som danste i törnabusken.

Det var en gång en fattig pojke, som många ä fälle det, och han tjänte på ett ställe i tre år och feck ett runstycke om året i lön. Men när han blef stor, tyckte han fälle, han ville ha mer. Men di sa, att di kunne få så många pojkar de ville för den löna, å så skulle han flytta. Å då tog han sine tre runstycker och skulle skaffa sig annan tjänst.

När han hade gått ett stycke, mötte han en gubbe, som inte hade mer än en arm. Så sa gubben: »Käre min gosse, ge mej ett runstycke!» »Ja, jag är själf en fattig gosse, som tjänt på ett ställe i tre år och inte fått mer än ett runstycke om året, men ja har mina armer i behåll; där har du ett runstycke!» »Tack tack, min gosse, det ska inte bli dej olönt,» sa gubben.

Så gick han en stund. Så mötte han en ann gubbe, som bara hade en arm och ett ben. Så sa gubben: »Käre min gosse, ge mej ett runstycke!» »Ja, jag är själf en fattig pojke, som tjänt på ett ställe i tre år för ett runstycke om året och har gett bort ett te en stackare; men du ä ändå uslare. Där har du ett runstycke!» »Tack tack, min gosse, det ska inte bli dej olönt,» sa gubben.

Så gick han en stund. Så mötte han en gubbe, som inte hade något ben och bara en arm: »Käre min gosse, ge mej ett runstycke!» »Jag är själf en fattig pojke, som tjänt på ett ställe i tre år och inte fått mer än ett runstycke om året; två har jag gett bort till ett par stackare, men du är ändå uslare; där har du mitt siste runstycke!» »Tack tack, min gosse, det skall inte bli olönt,» sa gubben.

Så geck pojken en bit. Så mötte han en herre, som åkte i en så grann vagn med fyra hvita hästar, som hade guldbetsel och guldtömmar, och vagnen var full med ädla stenar. »Hvad är du för en?» sa herrn åt pojken. »Jo, jag är en fattig pojke, som tjänt på ett ställe i tre år för ett runstycke om året, men dom har jag gett te stackare, som hatt'et sämre än jag. Kanske herrn behöfver mej?» »Det gör jag inte,» sa herrn, »men som jag har sitt, att du varit snäll mot de fattige, så ska ja belöna dej. Här har du en duk; hvar du brer ut den, så får du all rar mat, som du kan önska dej! Och här har du en pung; när du har tömt den och skakar på den, så blir den full igen! Och här har du en fiol; å när du speler på den, ska hvem du vill i hela världen dansa!» Så smällde kusken med guldpisken, å di hvite hästana stog, å så såg pojken inte hvar di tog vägen.

Så kom han te en vacker äng, å då bredde han ut duken å fick all möjlig rar mat. När han ätit sej mätt, gick han in i en bod och ba te få köpa sej nya kläder. »Har du te betala med,» sa handelsman. »Ja,» sa pojken å tömde pungen. Så tog han å sej sina gamle kläder å tog på de nye och skakte på sin pung, å då ble den full igen.

Så stog där en röfware och tänkte: »Den där

duken och pungen ska jag nog knipa.» Å nu va pojken trött å la sej te sofva. Då smög röfvarn sej fram och knep på minuten både duk och pung, men fiolen tog han inte, för den tyckte han va inget värd. När pojken vakna, var han hungrig, men hade hvarken pung eller duk. Då tänkte han: »Det var nog den där röfvarn, som stog vid boden, som tagit dem, men jag måtte väl kunna få mej lite mat, om jag spelar på min fiol.»

Så gick han te en gästgifvaregård och ba om lite mat. »Ja, har du te å betala med,» sa gästgifvaremor. »Det har ja inte,» sa pojken, »för en röfvar har taget min pung, men ja kan väl få lite, om jag spelar på min fiol.» »Ja,» sa gästgifvarn, »det va så länge sen här va nån musik.» Å pojken började spela, och värden å hans hustru å alla gästerna började te dansa. Så stog röfvarn å titta i fönstret, å pojken feck si'n¹. Och på gården var en stor törnabuske. Så sa pojken: »Här är så trångt, så det är bäst gå ut på gården.» Och det gjorde di, å röfvarn började hoppa å skutta, te han kom midt i törnabusken. Så sa han: »Du illake pojke, låt bli te spela, ja rifver sönder mej.» »Ja, ge mej igen min duk,» sa pojken. Så kastade han duken te pojken. Men pojken spelte. »Sir du inte, ja rifver sönder mej i törnabusken,» sa röfvarn. »Ja, ge mej min pung,» sa pojken. Så kastade han pungen. Men pojken sa: »Stå du där och dans i törnabusken i all din da!» Å så språng pojken åt vägen och spelte och sjöng: Hopp falleralla, hej falleralla, hoppсан!

¹ Se honom.

Guldoxen å silveroxen å diamantoxen.

Det var en gång en kung, som hade en doter, som var så vacker, och en styfdotter, som var så ful. Men styfmora va så elak ve den vackra prinsessa, så hon skicka'na åt skogen te valla kreaturena å ga'na ingen mat. Å inte kunne ho drecka å mjölken, för dronninga visste så väl, hur mycket det skulle bli i hvarvt mål.

Så satt prinsessa å gret en dag, för hon var så hungrig. Så kom det en stor brun ox å sa: »Hvarför gråter du?» »Jo, jag är så hungrig,» sa prinsessa. »Ja, knappa på mitt horn, så ska du få mat.» Så knappte hon på hornet, å då kom det fram en duk med allt möjligt godt. När hon ätit, rullade hon ihop duken och knappte på hornet, och då kröp duken in i hornet igen. Så gjorde hon alla dar å blef allt vackrare och rödblommigare. Så sa dronninga: »Ja förstår inte, att ho inte svälter ihjäl,» å så gick hon å ställde sej bakom en sten å såg, när hon tog fram duken. Så tänkte dronninga, att i morgon skall jag slakta den brune oxen.

När kväll kom, sa oxen åt prinsessa: »Vi är tvungna ge oss å i natt, annars blir ja slaktad i morgon, och då är det ingen, som sen kan ge dej någon mat mer.» Då satte prinsessan sej på ryggen på oxen, å så ga de sej åsta. När hon ridet en stunn, sa oxen: »Nu kommer vi te en silfverskog, men du får inte röra någet, för då kommer silfveroxen, och han kan ta råe på mej,¹ å sen har du ingen som hjälper dej.» »Neej,» sa prinsessa. Men när di kom fram till silfverskogen, klingade alla löfvena och sken så grannt, så prinsessa to ett silfverlöf och stoppa i si klänningsficka. Då kom silfveroxen å språng, så torfverna flög, å började stångas med den brune oxen. Men te slut fick den brune oxen råde och stånga ihjäl silfveroxen. Då sa oxen: »Hvarför va du olydig och to ett löf? Nu kommer vi te gullskogen, men rör inget, för gulloxen ä tie gånger starkare, så den tror ja inte, ja kan kan ta råde på.» »Nej,» sa flickan. Men när di kom till guldsbogen, så klingade löfvena och glänste, å hon tog ett och stoppade i fickan. Då kom guldoxen, och han språng, så det dånste i mark och skog, och stångades med den brune oxen. Men te slut tog den brune oxen råde på gulloxen. Då sa han te flickan: »Hvarför va du olydig? Nu kommer vi till diamantskogen, och diamantoxen ä tjuge gånger starkare än guldoxen, så den kan jag inte ta råde på.» »Nej,» sa prinsessa. Men när de kom i diamantskogen, så sken löfvet än grannare, å prinsessa tänkte: »Det ä väl inte så falit; han ha sagt så ve silfver- å gullskogen å har ändå tatt råde på de oxarna, så går det väl nu med.» Och så tog ho ett löf.

¹ Besegra mig.

Då kom diamantoxen, å han bölade, så det hördes i fyra kungarike å stångades med den brune oxen å stångade ihjäl den brune oxen. Då ble prinsessa så lessen, för ho hade varit olydig, så ho satte sej te gråta. Men så såg hon, att hennes kläder va trasiga. Så tänkte ho: »Ja ska ta de häre silfver- gull- och diamantlöfvena å byta mej te kläder för.» Men när ho tog opp dem, så var det inte annat än vanliga vissnade löf. Då tog ho skinnet å oxen å gjorde sej en kjortel å tog på sej, och oxen la hon under en jordfast sten å satte sej på sten te gråta.

När hon suttet så en stund, kom det ett stort jaktfölje. Och först red en prins så grann, å när han fick se prinsessan, så sa han: »Si en så vacker flicka. Men hon har ju inte annat än en skinnkjortel; den kan hon ju inte komma till hofs med.» Då kom prinsessan ihåg, att oxen hade sagt, att om hon inte rört ve löfvena, så hade hon, när de kommet ut ur alla tre skogarna på slättlandet, fått en silfver- och en guld- och en diamantklädning. Då gret hon än värre och lutade sej ner och kysste den jordfasta sten. Då sa prinsen: »Nu är förtrollningen löst, och du får bli min drottning.» Och så satte han henne på hästen och for hem och höll bröllop, som va så stort, att det räckte år och dag.

Olle Knatibuss.

Det var en gång en gumma, som hade en son, och han hette Olle Knatibuss. Han geck en gång i skogen och plockade bär. Så kom där en stor jätte och sa åt pojken: »Det va bra, att ja fick si dej, du ska bli en bra frukost.» »Å,» sa pojken, »det ska vi si först.» »Skulle jag inte ta kas på en sånn som du ä,» sa jätten. »Ja, vi ska se, hvem som är starkast,» sa pojken, »vi ska hugge omkull de här store trät, men nere ve roten.» Så slipte han rå egg på jättens yxa, och så feck jätten lof å hocke sej ve hvart hugg. När då pojken med sin skarpe yx hade huggt en stund, ble jätten ond och sparkte te trät. Då nappte pojken i jätten och sa: »Akte er, farbror, trät faller på er, för det ä ja, som huggt igenom det!» Då skutte jätten åt sidan å så inte, att trät föll åt pojkens sida. »Ja nu,» sa pojken, »ska vi bäre hem det. Men som ni sir så trött ut, får ni ta lillän', så tar jag storän'.»

Så la jätten lillän' på axeln, och pojken satt sej grensle på storänden. När de kom hem te berget, där jätten bodde, var han så svett, så det dröp, men pojken hade inte ett vått hårstrå. Så sa jätten: »Ja,

i måron äter ja opp dej ändå!» »Det ska vi se,» sa pojken, »ja heter inte Olle Knatibuss för inte; vi ska si, hvem som först kan krama vasle ur gråsten!»

Så gick pojken hem till sin mor å sa: »Nu mor ska ni mjölka vår get och osta en ost, men ni får inte krama ur vasslen!» Så sa mora: »Men då duger han inte!» »Gör bare som jag säger,» sa pojken, »så ska ni nog få så godt som en ost.»

När då osten va färdig, trilla han den i sme-slagg å låt'en torka, så det ble som en liten skorpa utpå. Så doppte han den i vassle och trillde den i aska å låt den bli lite torr. Sen kastade han den i en stenhög och gick och knappte på berget: »Opp me er, nu ska vi kramme vassle ur gråsten!» Så to han sin ost, och jätten tog en sten, å di började kramma. Då sprack skorpa på osten, och vaslen började å rinna. Jätten ble så rädd, så han to ett skutt te berge å sa åt pojken: »Käre, flytt härifrå, för ja vill inte bo så när en, som ä så stark som du!» »Nej,» sa pojken, »vill du flytta, så flytt, ja flytter inte!» Så sa jätten: »Ja har bott i det här berget i många hundra år; ja ska ge dej två säckar med gull och silfver, om du flytter.» »Det låter höra sej,» sa pojken, »bär hem dem te vår stuga, så ska ja säja te mor.»

Så tog jätten å la en säck med guldpenngar på ena axeln och en med silfverpenngar på andra axeln å sprang te stuga och öppna dörra och kasta in dem och sa: »Farväl, farväl, flytt i morron dag!» Di tog pengarna å flytte te ett annat land och köpte sej en stor egendom så fin å grann, och pojken ble en stor herre å gifte sej med en prinsessa, å de lefver å mår väl än i dag.

Riga Rabels källa.

Det var en gång en kung, som hade tre söner, och när kungen var blifven gammal, fick han ondt i sina ögon, så han kunde inte se något alls. Men han hade hört, att om han kunde få vatten ifrån Riga Rabels källa te tvätta dem med, skulle han få sin syn igen.

Så ga han sin äldste son en grann häst och en stor penningepung och ba, att han skulle resa och hämta vatten te hans ögon. När han rest ett par dar, kom han te ett värdshus, och där kom di med vin å kort, och han blef, te han inte hade en slant i pungen. Då tog han lite vatten i en brunn och reste hem. Kungen tvätta sina ögon, men de ble värre och inte bättre.

Så sa han till den andre sonen: »Res du till Riga Rabels källa, för bror din har väl inte fått det rätta vattnet.» Å så feck han häst och penningpung och reste. Å när han kom till värdshuset, gick det på samma sätt: han tog lite vatten i ett dike och reste hem. När kungen tvättade sina ögon, blef de sämre å inte bättre. Då sa kungen te den tredje sonen: »Res du, om du kan få utå det rätta vattnet.» Han

fick också häst och penningepung och reste. När han kom, kom de ut och ville han skulle gå in, men han slog ett kors med sitt svärd och reste vidare. Så mötte han kungens vallare, som förde fårena vall. Då sa han:

»Hör du, konungens vallare, hvad jag nu säger dej, hur står det till på konungens gård, säj nu det för mej!»

»Jo, så står det till på konungens gård, att ingen slipper därin, för ulfvar och stora björnar ligger där rundt omkring.

När han hade rest en stund, kom där stora ulfvar och björnar, men han slog ett kors med svärdet, och då kröp di som hundar för hans fötter.

Så reste han vidare. Då kom han till en gård med järnstaket och stora järnportar. Han slog ett kors med svärdet, å då sprang portarna opp å sej själfva. Då kom han på en annan gård, och där var guldportar, och hela gården var klädd med rödt scharlakan, och där stog en underskön prinsessa och vindade vatten med ett guldämbär. Då bad han te få lite vatten te sin fars ögon, å det feck han, men när han frågte, hvad det kostade, sa hon, att om ett år skulle de skicka och begära betalning.

När året hade gått, kom en häröld och blåste i ett guldhorn vid vindbryggan å frågte, om kungen hade någon son, som varit vid Riga Rabels källa, och om kungen fått sin syn igen. Så sa han till den äldste prinsen: »Har min herre varit vid Riga Rabels källa?» »Ja, det har jag!» »Hur såg där ut?» »Jo, det var en vik, och jag gick å tog mig lite vatten.» Då tog

härolden och bredde ut ett stycke rödt scharlakan och sa till prinsen: »Kan min herre rida på det röda scharlakanet?» »Ja, det måtte väl inte vara så svårt,» sa prinsen. Men så fort hästen skulle ta ett steg, slog han ikull. Så sa härolden: »Min herre har inte varit vid Riga Rabels källa; fy, hvad det är fult te å ljuga! Fort i kurran med honom!»

När det hade varit ett par dar, kom härolden igen och frågte, om det inte fanns någon prins mer. Då sa kungen te den andre sonen: »Har du varit ve Riga Rabels källa?» »Ja, det har jag,» sa han. Då frågte härolden: »Hur såg där ut?» »Jo, det var en liten källa, och där stog en skjula¹ breve, och jag tog mej lite vatten i mina flaskor och reste.» Så sade härolden: »Kan min herre rida på det röda scharlakanet?» »Ja, det är väl inte så svårt!» Men så fort hästen tog ett steg, slog han ikull. Då sade härolden: »Min herre har inte varit vid Riga Rabels källa; fy, hvad det är fult te ljuga! Fort i kurran med honom!»

När det hade varit ett par dar, kom härolden igen och frågte, om det inte fanns någon prins mer. Då blef kungen så ledsen och tänkte: »Har han inte heller varet där, kan ja få mej ett krig på halsen.» Då blåste härolden i gullhornet och frågte, om inte prinsen kom. När han kom, så frågte han: »Har min herre varet vid Riga Rabels källa?» »Ja, det har jag!» »Hur såg där ut då?» »Jo, först var det en gård med järnportar och järnstaket, och när jag slog ett kors med mitt svärd, sprang portarna opp å sej själfva, och jag kom in på en gård, som hade guldportar å guldstaket, och där stog en underskön prinsessa och vindade vatten i ett guldämbur, och jag bad te få lite

¹ Bytta, stäfvä.

vatten till min fars ögon, och det fick jag. Och när jag frågte, hvad det kostade, sade hon, att om ett år ville di ha betalning.» »Allt sannt, min herre,» sa härolden, »vill min herre rida på det röda scharlakagnet!» Och så bredde han ut det, och prinsen sporrade sin häst och red, så det flög guldnister om häst-hofva. Då sa härolden: »En snäll son ska ock få belöning. Den sköna prinsessan vill bli er drottning och skänka ett det raraste konungarike åt er.»

Och prinsen blef så glad och följde med härolden till Riga Rabels källa, och där styrde di till ett bröllop så stort, att det räckte år och dag.

Jag ska fara till Paradis i dag jag.

Det va en gång, som många ä fälle det, två bönder, som bodde i en by. Den ene va rik å den andre fattig. Den rike hade en stor gård, men det förargade honom, att den fattiges stuga låg alldeles intill hans, så han sa åt den fattige, att han ville köpa hans stuga. Men den fattige ville inte sälja 'na. »Ja, jag ska ha'na ändå,» sa den rike. Och så tog han och stoppade den fattiga i en säck och knöt igen om'en och bar säcken te sjön. Men när han kom dit, hade han glömt yxen, han skulle hugga hål i isen med. Då satte han säcken och sprang hem efter yxa. Då börjde den fattige sjunga i säcken: »Jag ska fara te paradis i dag ja.» Då kom där en gubbe, som dref en hoper me kreatur, och när han hörde det, så sa han: »Ja det kunde ja behöfva te få.» »Ja, lös opp säcken,» sa den fattige bonden. Så gjorde han det, och han kröp ur och den andre kröp i, och han knöt igen och tog alla kreaturen och gick en annan väg hem.

Så kom den rike å stoppade säcken i vaka. När han kom hem, fick han si grannen med alla kreaturerna. Så sa han: »Är du där? Ja stoppade dej ju i sjön!» »Ja, men när ja kom dit, ble necken så rädd,

att han bara ba mej gå min väg, så skulle ja få alla de häringa å fler te, men jag kunne inte drifva fler.»
Jaså, tänkte den rike bonnen och språng in te sin hustru och talte om'et och ba'na, att ho skulle skynde sej, så skulle di skaffa sej en hoper granna kreatur med. Hon språng, som hon gick och stog och hade inte tid te kasta nyckelknippa ifrån sej en gång. När di kom te sjön, körde han hustru först i, och då skramlade nyckelknippan. »Se så,» sa han, »nu fick mor fatt på skällekona,» och så hoppa han i själfver. Och som han inga barn hade, så fick den fattige hans gård med, och där bor di än i dag.

Bandet med tre dansande guldrosor.

Det var en gång en kung, som hade tre döttrar, å så skulle han resa bort, och då sa han: »Hva vill ni nu ha, när jag kommer hem?» Så sa den första: »Jo, jag vill ha en klädning, som skiner som solen.» Så sa den andra: »Jag vill ha en klädning, som skiner som månen.» »Nå, hvad vill du ha,» sa han te den tredje. »Jo ja är nöjd, bara pappa kommer väl hem,» sa hon. »Ja, men någe ska du ha,» sa kungen. »Ja, då vill ja ha ett rödt band med tre dansande gullrosor.» »Ja, det var det minsta, men värst te få,» sa kungen.

Så reste han och köpte klädningarna, men inget band fanns med tre dansande guldrosor, utan de skulle resa hem. Så låg di en dag i gräset, å då fick en hofherre högt i ett träd se ett band med tre dansande guldrosor. »Si, herr kung,» sa han, »där ä ett band med tre dansande guldrosor.» »Ta ner'et,» sa kungen. Men det flög allt högre, så ingen fick fatt på det.

När kungen kom hem, sa han: »Nog har jag sett ett band med tre dansande guldrosor, men ingen fick fatt på'et.» »Ack,» sa prinsessan, »jag är så vig och lätt, får jag ta med mej en hoffröken och resa dit?»

»Ja, det får du, och denne här hofherren får visa vägen,» sa kungen. Och så reste de.

När de rest bå länge å väl, så blef de mörkt, å de visste inte, hvar de var. Så sa prinsessa: »Om jag bara feck se ett ljus ändå.» Å strax syntes ett ljus. Så for di dit å kom te två stora järnportar. Så sa prinsessa: »Ja, vi kommer inte in.» Då sprang portarna opp å sej själfva, å de kom in i en stor sal, å där brann en brasa i spisen. Så skulle hofherrn gå och se till hästarna, och prinsessa och hoffröken satt inne. »Ack,» sa prinsessa, »om vi hade lite mat!» Å straxt kom det ett stort bord med alla fina rätter och öl och vin å allt rart som fanns. Då sa prinsessa: »Ja, nog är detta bra, men det ä så tomt, att det inte är någon lefvande varelse mer än vi. Om här ändå vore en hund bara!» Och straxt kom det två stora hundar in; en svart och hvit satte sej breve prinsessa och en brun å hvit breve hoffröken. Då började de äta å dricka. Och nu kom hofherren in, å när han fick se den store hunden sitta breve prinsessan, drog han sitt skarpa svärd och högg till hunden, så han stöp i golfvet. Då sa prinsessa: »Så illa du lönte allt gödt, vi har fått här,» å steg opp å fick hunden i famn och kysste honom å bad'en förlåta dom. Å då reste han sej opp å blef en så fin å rar prins. Och den brune hund blef en fin hofherre. Och prinsen gifte sej med prinsessan och hofherren med hoffrökna, å när prinsessa kom in i sin kammare å gick fram te bordet, så låg bandet där, och alla tre guldroserna dansade, och det gör di än i dag.

Klas Ugnstake.

Det va en gång en bonde, som hade tolf söner men ingen doter. Den yngste hette Klas och gick å vallade kretterna¹, för han kunne inte göra annat. Å så hade han en stake, som di rört i ugnen med, att köra på dem me, å därför kallte bybarna honom för Klas Ugnstake.

En kväll feck han länge söka sina kreatur, så när han kom hem, satt alla å åt, och en främmad krämare va kommen. Så sa krämarn: »Ni vet inte, hva ni har för märkvärdit här.» »Hva kan det va?» sa bonnen. »Jo, här ä två berg, det ena är å glas, å det andra utå rara pannkaker.» »Nej det va lustigt,» sa di; »vi, som ha varit så mycke ute i skogen, skulle inte sett dom!» »Ja,» sa krämarn, »om dan sir di ut som andra berg med en ek på det ena å en tall på det andra, men om natten, när det är fullmåne, så är det som ja säjer.»

Klas tänkte: »Just nu är det fullmåne, ja ska si åt,» å så tog han sin ugnstake och gick ut. När han kom i skogen, fick han si glasberget, å där satt så mycket smått folk å hamrade dukater, å di sjöng:

¹ Kreaturen.

Af glas du mitt berg, af glas du mitt berg, när rinner
du opp?

Lekande dverg, konstige dverg, när vaknar du opp?

Den som i glasberget kommer in,
får fulla skäpper dukater;
men den som i pannkakeberget går in,
blir konung med många sirater.

»Ja,» sa Klas, »blir ja kung, nog får ja dukater,
ja väljer pannkakeberget.» Å så sprang han rakt opp
och skuttade rätt in i pannkakeberget.

När han kom in i berget, var det som en stor
sal, och midt i stog ett träd, som var fullt med russin
och mandel och äpple å päron och plummon och
karameller. Och en källa va dä i hvart hörn: i den
ena var vin, i den andra va mjölk, i den tredje va öl
och den fjärde vatten. Å på den ene väggen var alla
sorter stekar och köttmat, å på den andra väggen alla
sorter fisk, på den tredje var budingar och på den
fjärde alla sorter kräm och kaker och bakelser. »Ack,
hvad allt va rart här,» sa Klas och begynte äta och
dricka och må godt på alla vis. Å när han så sej
omkring, så va det en liten bädd i ena hörnet, å den
va så fin, som det skulle varit åt en riktig prins. Å
som Klas va trött, la han sej, men först läste han sin
bön, som mor hans lärt honom: »Frukta Gud, kära
barn, Herren Gud ser och vet allt som händer.» Å
när han vaknade om moron, var hans paltige kläder
borte, å det lå nya och rare i stället. Å så låg där
böcker, å som Klas inte hade någe te göra, läste han,
så han ble riktigt studerad. Å så geck den ene dan
mä den andre, å en vacker da hade han ätit, så det
var bara pannkakeväggera kvar, å så hörja han äte på

dem. Å en måra, när han vakna, hade han ätit håll på vägga och trillat ut. Han språng opp å sökte efter ingången, men det va kaf omöjelit te hetta rätt på'n. Då tänkte han: »Du är bra dum Klas. Om du allti fått bli i pannkakeberget, hur skulle du då kunne bli kung!»

Å så tog han sin ugnstake och började vandra mot hemmet. Men hvart han kom, så det så underlit ut, så han kände inte igen'et. Så kom han te en sjö, och där stod di å byggde på ett stort skepp, och då frågte han efter far sin. Då sa di: »Hvarifrå kommer du, som inte vet, att bå han och hans hustru är döda för många år sen, å hans söner ä flyttade än hit å än dit. Den yngste geck bort en kväll för många år sen, och sen så di'n aldrig mer.» »Nå, hvart ska ni då ta vägen,» frågte han byggemästra. »Jo,» svarte di, »det ä en kresten kung, som kriger me en hednisk, och han har loft, att den, som kan slå den hedniske kungen, ska få halfve hans rike och hans dotter.» Då tänkte Klas: »De ä just för mej, ja har inte varet förgäfves i pannkakeberget. Hör, godt folk,» sa ha, »kan en få följe med?» »Ja, såne raske pojkar vill vi nog ha,» sa di. Å så följde han mä.

När de seglat både länge och väl, kom de till öna, där den hedniska kungen bodde, å han kom ner till sjölandet och sa: »Ja, kom hit, era pysslingar, er ska ja snart göre ände med!» »Å hå,» sa Klas Ugnstake, »det ä väl inte så falit håller; du är inte ant än en hedning, å dina afgudar kan inte hjälpa dig.» Å så sprang han i land och slog'en i skallen med sin ugnstake, så han damp i sjön med ens. Och då kom alla öborna och bad Kas bli deres kung och

sa, de ville alla bli krestne. Så kom den krestne kungen och sa: »Du ska få halfve mitt rike å doter me.» Men Klas sa: »Behåll du ditt rike, för dette beskedlige folket har gjort mig till sin kung; men ä din doter vacker, så vill jag nog ha'na.» Och så kom prinsessa, å ho var vacker som en dag, och det blef ett stort bröllop, och di lefver och mår väl än i dag.

Fru Långnäsa.

Det var en gång en fru, som hette fru Långnäsa, å hon ville ha en fattig fröken te sällskap. Så kom de en flicka, å frua sa: »Ä du en fattig fröken?» »Ja,» sa flickan. »Gå då å si mina granne rum!» Så kom hon in i ett rum, som var så granna möbler och så mycket grant, så de var märkvärdit. Sen kom hon in i ett rum, där de hängde så mycket granna kläder utå alla slag. Å sen kom ho in i ett rum, där det stog så granna skor utå bå gull å silfver. »Ja,» sa hon, »nog gjorde min far granna skor, men så granna gjorde han aldrig.» »Jaså,» sa fru Långnäsa, »du är inte annat än skomakaredoter; packa dej din väg på fläcken!»

Så kom där en annan flicka. »Är du en fattig fröken?» »Ja,» sa flickan. »Gå å si mina granna rum!» Så kom hon i det rummet, som di granne möblerna va, så sa hon: »Nej, så grant här va.» Sen kom ho, där di granne skorna va, å så kom hon, där di granne kläderna hängde. »Åja mej, så granne klär! Såna sydde aldrig min far,» sa ho. »Jaså, du är inte annat än en skraddaredoter,» sa fru Långnäsa, »packa dig din väg på fläcken!»

Så kom där en fattig fröken. »Är du en fattig fröken, så gå å si mina granna rum,» sa fru Långnåsa. Så kom ho, där de granna skona sto. Så sa ho: »Ja, nog hade min mor granna skor, men så granna hade hon aldri.» Så kom hon, där de granne kläderna hang. Så sa ho: »Ja, granne klär hade min mor, men inte som de här.» Så kom hon där de rare möblerna va. Så sa ho: »Ja, nog hade mina föräldrar grant, när de va i sin välmakt, men så grant hade de aldrig.» »Ja, du är en fattig fröken, du får stanna kvar.» Å så va ho där bå länge och väl.

Så ble fru Långnåsa sjuk en gång, så hon sa åt flicka: »Nu ska du gå å ge en fågel, som sitter i en gullbur, mat. Men sätt fingrarna i örona och hör inte på hvad han säger. Å lägg nyckeln unner mitt hufve!» När hon kom opp te fågeln, så sa han:

»Hå hå ja ja,
visste du så mycke som ja,
så ble du här aldrig nån da!»

Men hon satt fingrarna i örona och la nyckeln unner hufvet på fru Långnåsa.

Dan därpå sa fågeln på samma sätt. Så sa hon: »Hva vet du då?» »Jo,» sa fågeln, »blir du här lite te, så gör fru Långnåsa dej te en fågel å sätter dej i en bur å ger dej hampfrö å vatten, men om du lyder mej, så kan ja hjälpa bå dej å mej.» »Hur ska jag då göra?» sa flickan. »Jo, du ska låss, som du la nyckeln under hufvet, men komma å låsa upp buren å släppa ut mej.» Så gjorde flicka så. Då gjorde han henne till en liten fågel, och sa hon skulle sätta sig på hans rygg, och så flög di ut igenom fönstret.

Så flög di en stund. Så sa fågeln: »Ser du någe, hör du någe?» »Ja, jag ser en stor hög, som flaxar med vinga.» »Ja, de ä fru Långnäsa, men ja ska göra mej te ett nysta och dej te en nål, å så ska vi trilla opp för backe och utför backe.» Så gjorde han sej te ett nysta och henne te en nål, och så trilla de opp för backe och utför backe. Så sa han: »Hör du någe, å ser du någe?» »Ja, jag ser en stor råtta, som kommer kilanes.» »De ä fru Långnäsa, men ja ska bli en katt å bita nacken å'na.»

Så ble han en katt å bet nacken å fru Långnäsa, å då ble han en så vacker prins, och träna ble hofherra och alla buskar hoffrökner, och prinsen gifte sej med flickan, och de lefver och mår väl, och alla deras undersåter

bygger bo
och lappar sko
och måler barn med skäpper.

Knapper Knaper Knapribus.

Det va en gång, som många ä väl dä, en pojke och en flicka, som gick i skogen å plockade bär. När di hade gått länge å väl, kom di till en liten stuga, och där växte det russin och mandel på taket, och barna opp å började plocke och äte. Då kom där ut en liten gubbe å frågte:

»Knapper knaper knapribus,
hvem är det som knaprar på mitt hus?»

»Jo, dä' allt vi de,» sa barna. »Ja, knapra ni,» sa gubben. Men rätt som de va, så hade de ätit hål på taket å trall in i stuga. Då tog gubben å satte in dem i e liten stiga¹ och skulle gö dem med russin och mandel och hvetebröd.

När di suttit där en ti, så sa han te pojken: »Räck ut lillfingern, får jag si, om du ä fet än!» Men pojken to en pinne å stack ut. Gubben skar i den å sa: »Den va hård, än är di inte bra te stek.» Och så gaf han dem mer hvetebrö å russin å mandel. Så sade han te flickan: »Räck du ut fingern!» Men

¹ Stia.

pojken räckte ut pinnen. Men då ville inte gubben vänta längre, utan ella ugnen å tvättade barna å sa åt dem, att de skulle sätta sej på grissla¹. Men så fort han skulle hyssa dem i ugnen, trillade di i askan, så gubben fick tvätta om dem. Då ble han arg å sa: »Kan ni inte sitte still!» »Då sa pojken: »Om ni ville vise oss, hur vi skulle sitta!» Då satte gubben sej på grissla, å pojken va kvick och hysste honom i ugnen, å då ble stuga ett slort stott, å pojken och flicka feck dä, och där bor de än i dag.

¹ Brödspade.

Sköna Krukan.

Det var en gång en kung, som många ä fälle de, som hade en dotter, som va så vacker, så hennes like fanns inte, men hon hade en styfmor, som ock hade en doter, som va bå ful och stygg. Så kom det en prins å friade te den vackra prinsessa. Då blef dronninga ond och ville han skulle ta hennes fula doter och satte styfdotern i en liten stuga unner ett brokar och ga'na bara lite vatten och brö te äta. En kväll, när det blåste och snögade, knappade det på unner brokaret, och en liten gubbe ba te få låna hus. »Ja,» sa prinsessa, »men här finns inte te ligga på.» »Ja, det gör desamma,» sa gubben, »bara ja får bli inne.» Om moron, när han skulle gå, sa han: »Nu ska ja betala för ja vatt här,» och så ga han henne en vacker kruka.

Fram på dan sa krukan: »Kära prinsessa, får jag gå te slottet, för i dag ska di brygga te bröllopet!» »Ack, kan du tala,» sa prinsessa, »då får du visst inte gå, di kan slå sönder dej, å så har jag ingen te tala ve.» »Å, jag akter mej allt,» sa kruka. Så gick hon å ställte sej i brygghuset. När di nu hade bryggt, så sa di: »Hva ska vi nu tömma allt detta rara i?»

»Jo, ser ni, prinsen har ställt in en så rar kruka, den ska vi tömme i!» Och så tömde de vin i ett rum och öl och drecka i de andre. När kvällen kom, snörpte kruka ihop sej och kom och knappte på brokaret. »Hvem ä de?» sa prinsessa. »Jo, de ä ja, den sköna kruka.» »Ack, de va väl du kom å di ej slagit sönder dej,» sa prinsessa.

Dan därpå sa krukans: »Får ja gå te slottet, för i dag baker di!» »Ack nej, di kan slå sönder dej,» sa prinsessa. »Å, ja akter mej allt,» sa kruka. Så geck ho å ställte sej i bakerstuga. När di då hade bakat, sa di: »Hva ska vi lägge allt dette rara?» »Å, ser ni inte, prinsen har ställt hit en så rar kruka; ta lägg i!» Så la di in hvetebro och pepparkaker och allt rart. När kvällen kom, snörpte kruka ihop sej och knappte på brokaret. »Hvem ä de?» sa prinsessa. »Å, de ä jag, din sköna kruka!» »Det va väl, di inte slagit sönder dej,» sa prinsessa. Dan därpå sa kruka: »Får ja gå te slottet, för i da kommer de med brudskrun.» »Nej nej,» sa prinsessa, »de kan slå sönder dej!» »Å, ja aktar mej nock,» sa kruka.

Så gick hon och gjorde sej te en grann byrå, å då kom de med brudskruden å la i den granna byrån. När kvällen kom, ble hon kruka igen och knappte på brokaret. »Hvem ä de?» sa prinsessa. »Det ä ja, den sköna kruka.» »Ack, de va väl du kom,» sa prinsessa.

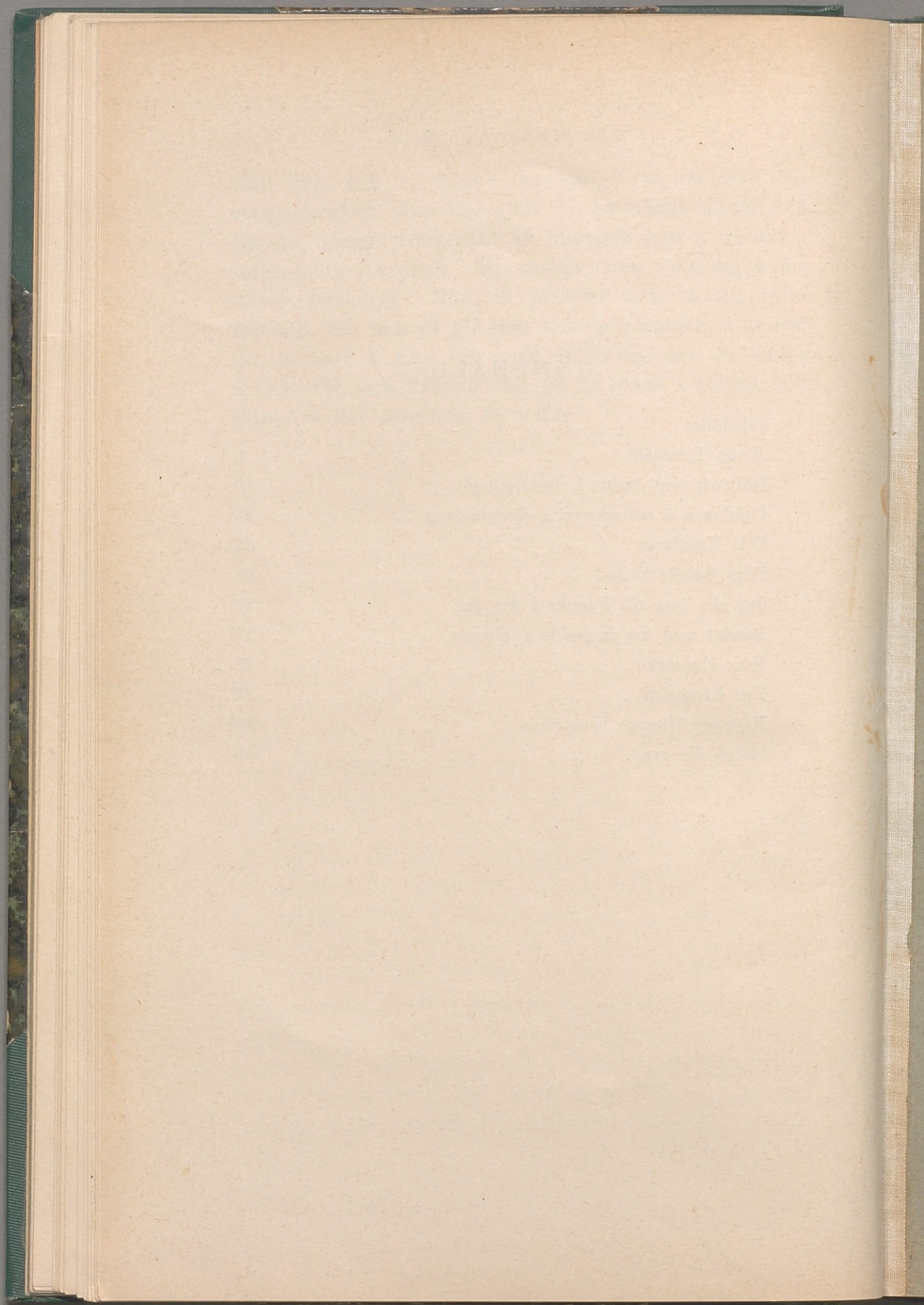
När de nu hade bryggt och bakt och annat på slottet, så skulle det bli bröllop. Då sa kruka: »Nu ska du klä dej i brudskruden och göra allt i ordning, som ja har hatt hem, å låta mej gå opp å si på stäten!» Å krukans ställte sej på bron och sken i solskenet. Så kom prinsen å red på en stor hvit häst.

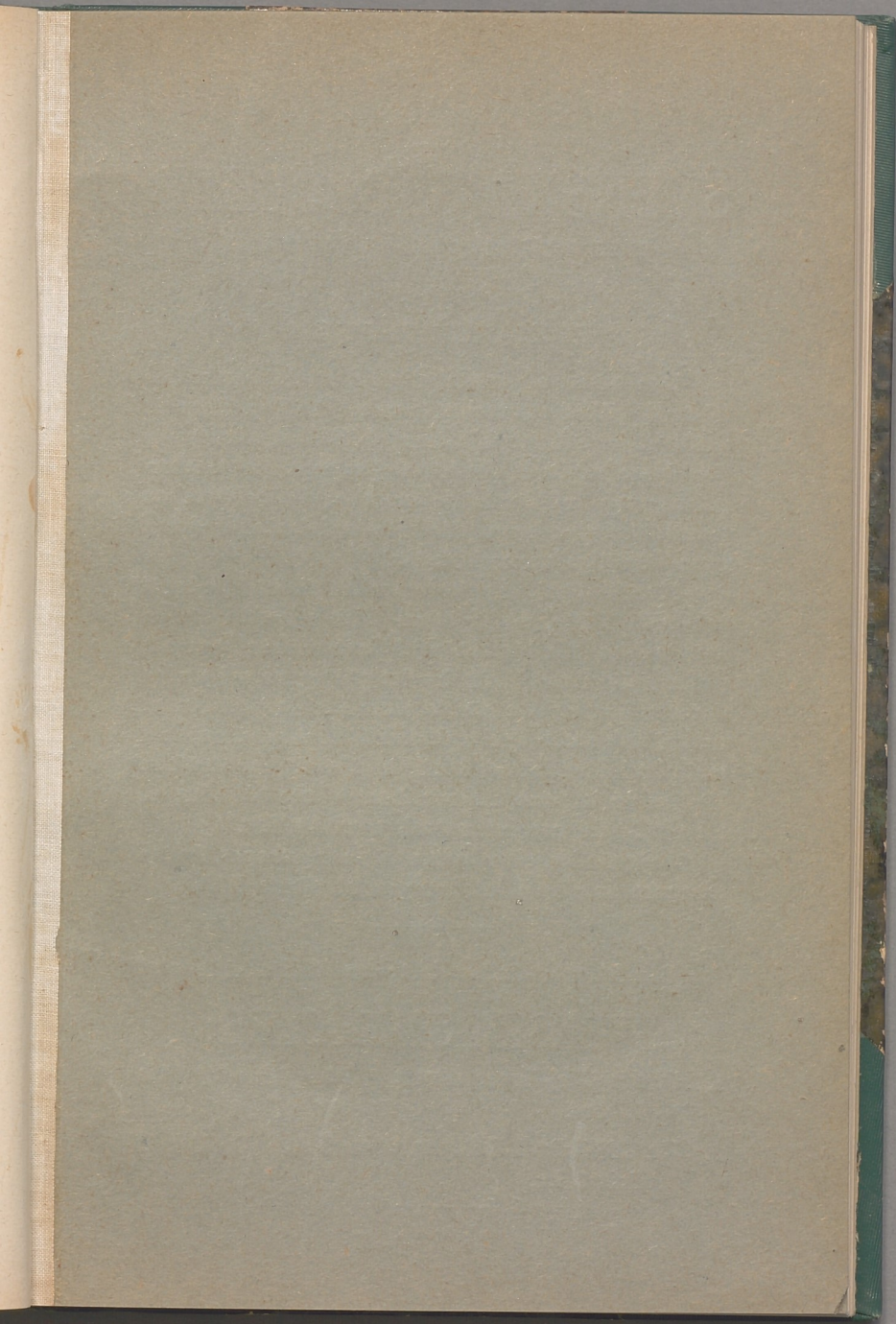
När han fick se krukans, sa han: »Si där står den stygge krukans, som har gjort oss så många spratt; den ska ja trampa sönder.» Så hoppade han å hästen å satte foten i krukans. Då snörpte hon ihop sej å for unner brokaret. När då prinsen fick si sin rätta fästemo, ble han så gla och fick'na i famnen, å de red till kyrkan, å hon ble hans drottning, och de lefver å mår väl, och krukans står på ett bord i slottet och skiner, å där står hon än i dag.

INNEHÅLL.

Inledning	3
Kung Trastnäbb	9
Röfvarn som danste i törnabusken	15
Guldoxen å silfveroxen å diamantoxen	18
Olle Knatibuss	21
Riga Rabels källa	23
Jag ska fara till Paradis i dag jag	27
Bandet med tre dansande guldrosor	29
Klas Ugnstake	31
Fru Långnäsa	35
Knapper Knaper Knapribus	38
Sköna Krukan	40

ANMÄLAN.

SVENSKA SAGBÖCKER

EFTER BERÄTTARNES EGNA UPPTECKNINGAR

UTGIFNA AF

RICHARD STEFFEN.

Den serie af sagosamlingar, hvars utgifvande härmed påbörjas, torde kunna påräkna intresse såväl af sagoälskaren som af folklifsforskaren.

Dessa sagor åsyfta att utgöra en så trogen återgifning som möjligt af de ursprungliga berättarnas framställningar, som därför meddelas efter deras egna skriftliga uppteckningar.

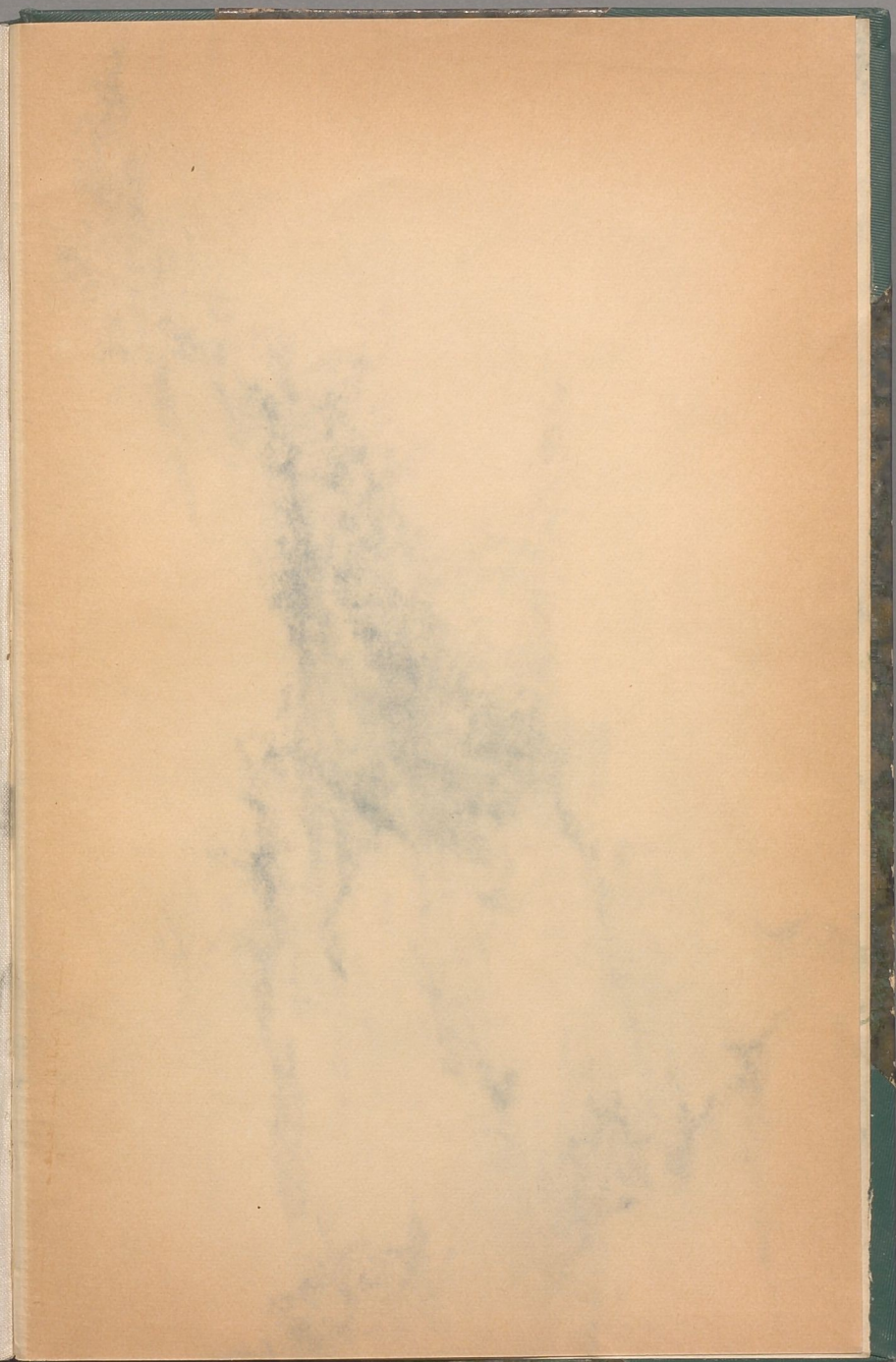
Hvarje förtäljare kommer att framföras i sitt särskilda häfte, hvarigenom hans personlighet så småningom för läsaren erhåller en mera bestämd prägel, än hvad förhållandet plägar vara i andra sagosamlingar. De naivt tecknade smådragen af natur, seder och lynne skola slutligen samla sig till en intim helhetsbild af folklig uppfattning och kultur. Utgifvaren hoppas sålunda kunna åstadkomma en i egentligaste mening svensk sagosamling.

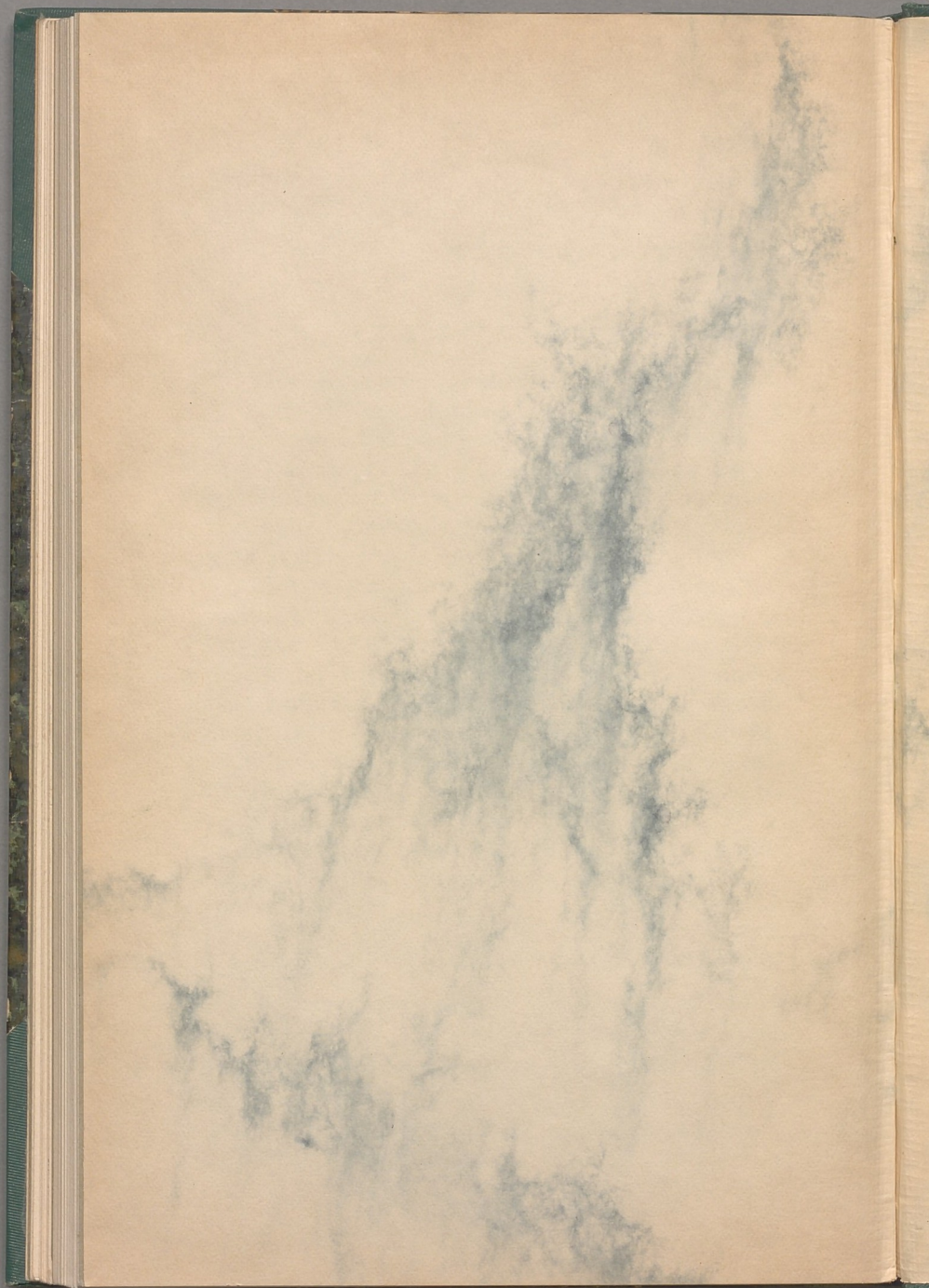
De grunder, efter hvilka utgifningen sker, finnas närmare angifna i inledningen till första häftet.

Samtidigt utsändas de tvenne första häftena af

SVENSKA SAGBÖCKER:

1. Gamla Maj-Lenas sagor. (Östergötland.) Pris 75 öre.
2. Ur Mickels i Långhult sagbok. (Småland.) Pris 2 kr.

National Library
of Sweden
LÄSESALSLÄN

60001000336741

www.books2ebooks.eu